

CYFLAWNI DROS ABERTAWE

Cynllun Corfforaethol 2016/17

City and County of Swansea
Dinas a Sir Abertawe

Cynnwys

1. Rhagair
2. Ein Gweledigaeth
3. Ein Blaenoriaethau
4. Ein Gwerthoedd
5. Ein Hegwyddorion
6. Ein Cyflawniad
7. Blaenoriaeth 1 - Diogelu pobl ddiamddiffyn
8. Blaenoriaeth 2 - Gwella cyrhaeddiad disgyblion
9. Blaenoriaeth 3 - Creu dinas ac economi lewyrchus a llawn addewid
10. Blaenoriaeth 4 - Trechu tlodi
11. Blaenoriaeth 5 - Adeiladu cymunedau cynaliadwy
12. Camau Nesaf

Atodiad - Abertawe: Proffil a Heriau

.

Rhagair

Yr hyn sydd wedi'i gynnwys yn y ddogfen hon

Mae'r Cynllun Corfforaethol hwn ar gyfer 2016/17, *Cyflawni dros Abertawe*, yn disgrifio gweledigaeth y cyngor ar gyfer Abertawe. Mae'n cynnwys 5 blaenoriaeth allweddol y cyngor a'n gwerthoedd a'n hegwyddorion trefniadaeth a fydd yn sail i sut y byddwn yn cyflawni ein blaenoriaethau a'n strategaeth gyffredinol. Nid yw'r cynllun hwn yn cynnwys pob peth rydym yn ei wneud, ond mae'n canolbwyntio ar yr hyn sydd bwysicaf ar gyfer Abertawe.

Stori Abertawe

Dinas llawn cyfleoedd

Mae Abertawe wedi bod yn ddinas llawn cyfleoedd, dyheadau ac uchelgeisiau erioed. O gynhyrchu gwlan yn yr Oesoedd Canol i fod yn ganolfan gofr fyd-eang yn y 18^{fed} a'r 19^{eg} ganrif, mae Abertawe bellach yn ddinas flaengar ym meysydd gwyddoniaeth, technoleg a pheirianneg. Mae Abertawe wedi cynnig cartref i syniadau, arloesedd ac entrepreneuriaeth erioed.

Heddiw, rydym hefyd yn enwog am ein treftadaeth lenyddol a diwylliannol, ein pêldroed Uwch-gynghrair, ein traethau a'n cefn gwlad o safon ryngwladol a'n croeso cynnes. Rydym yn manteisio ar ein cryfderau creadigol, yn adeiladu arnynt gyda'n partneriaid ac yn gweithio gyda'n cymunedau fel ein bod yn gallu cyflwyno'n hunain i'r byd fel dinas falch, hyderus ac uchelgeisiol sy'n cefnogi tegwch, dyheadau a chyfleoedd.

Dinas sy'n gofalu

Rydym yn blaenoriaethu trigolion Abertawe. Maent yn gwneud ein dinas yn unigryw. Rydym yn meithrin ein plant, yn diogelu pobl ddiamddiffyn ac yn cynnig cymorth i'r rhai bregus gan mai dyna yw'r peth cywir a'r peth moesol i'w wneud. Rydym yn rhan o'r rhwydwaith Dinasoedd Iach sy'n hyrwyddo iechyd da ac yn mynd i'r afael ag anghydraddoldeb iechyd yn ein cymunedau.

Mae'n dinas yn weithgar, yn ofalgar, yn gosmopolitaidd ac yn uchelgeisiol. Mae'n cymunedau yn siarad dros 100 o ieithoedd ac rydym yn falch o'n hamrywiaeth diwylliannol a'n cydlyniant cymunedol. Rydym yn falch y gallwn groesawu'r bobl hynny o bedwar ban byd sy'n gweld ein dinas fel rhywle llawn gobaith, sy'n noddfa o gasineb neu erledigaeth.

Gyda'n cymunedau, rydym yn trechu tlodi, yn hyrwyddo dysgu ac yn cefnogi'n holl breswylwyr i wneud y mwyaf o'u doniau er mwyn iddynt allu byw bywydau annibynnol, hapus, iach a diogel.

Dinas arloesedd

Rydym yn ddinas arloesedd a menter, a hynny o ran cyfiawnder cymdeithasol yn ogystal â mewn busnes. Abertawe oedd prifddinas cynhyrchu copr y byd, yma cafwyd y rheilffordd gyntaf i gludo teithwyr, mae'n cynnwys Ardal o Harddwch

Naturiol Eithriadol gyntaf y DU ac mae'n gartref i ddyfeisiadau megis y gell danwydd a tharmac.

Cyngor Abertawe oedd y cyntaf ym Mhrydain i roi Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ar waith a ni oedd y Ddinas Noddfa gyntaf.

Mae ysbryd arloesedd, dyfeisgarwch a thegwch wrth wraidd ein gweledigaeth ar gyfer Abertawe fel canolbwynt economaidd cynaliadwy yn ne-orllewin Cymru. Drwy weithio gyda'r ddwy brifysgol, y sector preifat, y llywodraeth a phartneriaid y trydydd sector, byddwn yn gweld Abertawe'n hybu ffyniant economaidd mewn dinas-ranbarth sy'n enwog am hyblygrwydd ei weithlu, ei amgylchedd naturiol trawiadol a chyfoeth ei syniadau.

Dinas i fod yn Falch Ohoni

'Swansea is the best place' - Dylan Thomas ysgrifennodd y frawddeg hon ac rydym ninnau'n falch o'i dweud. Rydym yn falch oherwydd rydym yn ddinas sy'n gweithio gyda'i gilydd ac yn adnewyddu ei hun ar gyfer y dyfodol.

Rydym yn ddinas lle mae plant a'u dyfodol o bwys, lle caiff pobl hŷn eu cefnogi, lle mae addysg yn werthfawr a lle mae trechu tlodi a herio anghydraddoldeb iechyd yn cael yr un sylw â chreu economi lewyrchus, cymunedau cynaliadwy a mwynhau ein hamgylchedd naturiol ardderchog.

Rydym yn cefnogi tegwch, dyheadau a chyfleoedd.

Rydym yn falch oherwydd ni yw Abertawe.

Yr hyn a gyflawnwyd gennym yn y blynyddoedd diwethaf

Mae Abertawe wedi cyflawni llawer yn y blynyddoedd diwethaf. Mae rhai uchafbwyntiau'n cynnwys:

- Abertawe oedd yr awdurdod lleol cyntaf yn y DU i fabwysiadu Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) sy'n dangos ein hymrwymiad i blant a phobl ifanc.
- Rhoi *Safon Abertawe* ar waith sy'n canolbwyntio ar y cyngor a bod ein staff yn darparu gwasanaeth ardderchog i gwsmeriaid.
- Enwyd Abertawe fel Dinas Dysgu UNESCO y DU ac mae wedi mabwysiadu sgiliau entrepreneuriaidd fel ei ffocws allweddol ac mae wedi llofnodi Datganiad Beijing ar gyfer Dinas Dysgu.
- Gweithio gyda phartneriaid a Llywodraeth Cymru i lansio'r Dinas-ranbarth ac mae strategaeth wedi cael ei mabwysiadu i ddenu buddsoddiadau ac i greu'r amodau cywir ar gyfer swyddi, busnesau a chyfoeth.
- Lansio adolygiad o ganol y ddinas, sy'n cynnwys ymgynghori â'r cyhoedd a'u cynnwys i helpu i lywio strategaeth datblygu'r dyfodol a chefnogi ceisiadau am arian yn y dyfodol.

- Cwblhau Strategaeth Trechu Tlodi a datblygu Fforwm Partneriaeth Tlodi Abertawe i helpu i ymdopi â thlodi ac effeithiau tlodi.
- Gweithio gyda Llywodraeth Cymru ac eraill drwy gynghorau de-orllewin Cymru a SWWITCH i bwysu ar y llywodraeth yn Llundain i ehangu trydaniad y brif reilffordd o Lundain i Abertawe.
- Cytuno ar strategaeth i leihau nifer y plant sy'n derbyn gofal yn Abertawe yn ddiogel.

Yr heriau sydd i ddod

Mae Abertawe'n wynebu sawl her yn y blynyddoedd sydd i ddod, sy'n cynnwys:

- Denu buddsoddiad economaidd.
- Adfywio canol dinas Abertawe a chymunedau ar draws Abertawe.
- Creu cyfleoedd cyflogi o safon.
- Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau o ran iechyd, addysg, cyflogaeth a chyfleoedd bywyd rhwng pobl sy'n byw mewn gwahanol gymunedau yn Abertawe.
- Pwysau demograffaid a galw cynyddol am wasanaethau cyhoeddus.
- Gostyngiadau sylweddol mewn gwariant cyhoeddus.

Ein huchelgeisiau a'n hymrwymadau i breswylwyr

Rydym am:

- Ddiogelu Pobl Ddiamddiffyn - er mwyn sicrhau bod ein dinasyddion yn ddiogel rhag niwed ac ecsbloetiaeth.
- Gwella Cyrhaeddiad Disgyblion - fel bod pob plentyn a pherson ifanc yn Abertawe yn ennill y sgiliau a'r cymwysterau y mae eu hangen arnynt i lwyddo mewn bywyd.
- Creu Dinas ac Economi Lewyrchus a Llawn Addewid - fel bod gan Abertawe ganol dinas defnydd cymysg ffyniannus a fydd yn hybu ffyniant ein dinasyddion.
- Trechu Tlodi - er mwyn i bob person yn Abertawe allu cyflawni ei botensial.
- Adeiladu Cymunedau Cynaliadwy - fel bod lleoedd lle mae pobl yn byw ac yn gweithio ynddynt yn diwallu anghenion amrywiol preswylwyr presennol a rhai'r dyfodol.

Byddwn yn ymdrechu i wneud hyn drwy:

- Ganolbwyntio ar ddiwallu gofynion pobl a chyflawni amcanion.
- Gweithio gydag eraill pan fo'n fanteisiol ac mae hyn yn ein helpu i ddiwallu anghenion pobl.
- Edrych ar ffyrdd gwahanol o weithio er mwyn cyflawni heriau, gwella gwasanaethau a'r ffordd rydym yn cynnig cymorth i bobl Abertawe.
- Rheoli pwysau gwario, lleihau costau a chyflawni gwasanaethau yn fwy effeithlon.

- Buddsoddi neu symud adnoddau i'n blaenoriaethau.
- Ymyrryd yn gynharach ac atal angen rhag cynyddu.
- Hyfforddi ein gweithwyr er mwyn iddynt allu cyflawni heriau yn y dyfodol, gwella'r ffordd y caiff gwasanaethau eu cyflwyno a sut rydym yn cynnig cymorth.
- Sicrhau ein bod yn rhoi pwyslais ar gyflawni ein hymrwymadau.

Ein **gweledigaeth** yw cael

**Abertawe fwy diogel,
gwyrdd, clyfar, teg, iach a
chyfoethog**

Ein Blaenoriaethau

Rydym am i Abertawe fod yn lle mwy llewyrchus gyda phoblogaeth addysgedig sydd â sgiliau o safon ac rydym am i nodweddion y ddinas gynnwys llai o wrthgyferbynnau ac eithafoedd tlodi. Rydym am wella lles fel bod cymunedau'n ddiogelach, yn iachach, yn fwy cydlynol ac yn gydnerthol fel y gall pawb gyflawni ei botensial.

Mae'r Cynllun Corfforaethol hwn yn nodi'r hyn y mae'r cyngor yn gobeithio ei gyflawni a sut y byddwn yn mesur cynnydd. Mae'r Cynllun Corfforaethol yn cyflawni ein rhwymedigaethau statudol i bennu **'Amcanion Gwella'** o dan **Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009** a'r **'Amcanion Lles'** o dan **Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015**.

Amlinellir ein pum blaenoriaeth allweddol isod.

- **Diogelu Pobl Ddiamddiffyn**
- **Gwella Cyrhaeddiad Disgyblion**
- **Creu Dinas ac Economi Lewyrchus a Llawn Addewid**
- **Trechu Tlodi**
- **Adeiladu Cymunedau Cynaliadwy**

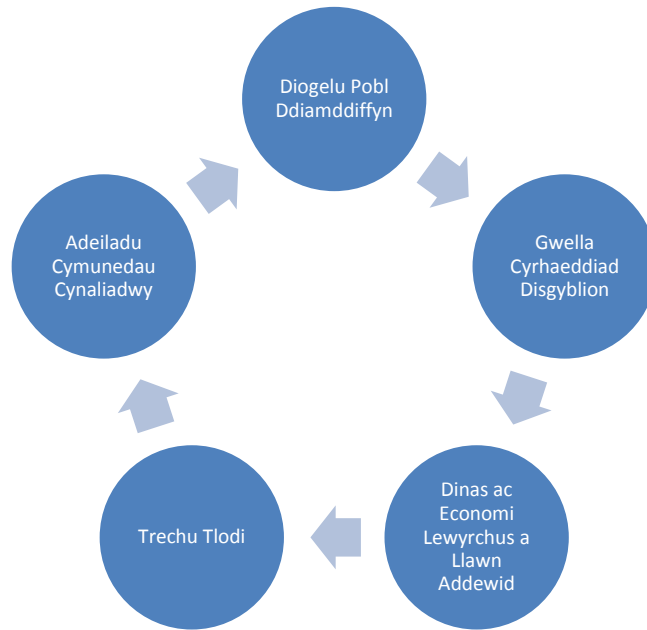
Mae'r blaenoriaethau hyn yn cynrychioli amcanion trosgynnol y cyngor. Bydd rhai gwasanaethau'n cyflawni'r blaenoriaethau hyn yn uniongyrchol. Bydd eraill yn gwneud cyfraniad naill ai ar eu pennau eu hunain neu drwy weithio mewn partneriaeth ag eraill.

Nid yw'r cynllun hwn yn cynnwys pob peth rydym yn ei wneud. Mae'r cyngor yn darparu llawer o wasanaethau eraill sy'n bwysig ac a werthfawrogir gan breswylwyr, ond ni ellir blaenoriaethu popeth. **Mae'r cynllun hwn yn canolbwyntio ar yr hyn sydd bwysicaf i Abertawe.**

Ar gyfer pob blaenoriaeth, mae'r cynllun yn nodi:

- *Pam mae hyn yn flaenoriaeth?*
- *Beth sydd angen ei wella?*
- *Beth rydym am ei wneud?*
- *Pa ganlyniadau rydym yn ceisio eu cyflawni?*

Mae'n bwysig nodi, fodd bynnag, na ellir ystyried y blaenoriaethau hyn fel rhai sy'n gwbl amherthnasol i'w gilydd. Mae pob blaenoriaeth yn effeithio ar ein blaenoriaethau eraill. Er enghraifft, mae gwella cyrhaeddiad addysgol yn bwysig i'n hymdrechion i drechu tlodi ac i wella'r ddinas a'r economi.

Cyd-ddibyniaethau rhwng blaenoriaethau yn y Cynllun Corfforaethol.

Ein Gwerthoedd

Caiff ein cynlluniau eu seilio ar dri gwerth clir a fydd yn arwain sut rydym yn gweithio, sut rydym yn datblygu fel sefydliad a'n penderfyniadau yn ystod y blynyddoedd nesaf.

Ffocws ar Bobl

Byddwn yn canolbwyntio ar anghenion a chanlyniadau cymunedau ac ar wella bywydau'r bobl sy'n byw ac yn gweithio yn Abertawe. Byddwn hefyd yn parchu, yn gwerthfawrogi ac yn cefnogi ein gweithwyr ac yn dangos y safonau uchaf o gywirdeb.

Gweithio gyda'n Gilydd

Byddwn yn hyrwyddo ymagwedd partneriaeth gyfan, gan weithio ar draws gwasanaethau i wneud y mwyaf o adnoddau a gwybodaeth a byddwn yn gweithio gydag eraill y tu allan i'r cyngor i sicrhau ein bod yn blaenoriaethu ein hadnoddau er mwyn cael y gwasanaethau gorau ar gyfer ein cymunedau.

Arloesedd

Byddwn yn hyrwyddo ac yn cefnogi diwylliant blaengar. Byddwn yn meddwl ac yn gweithio'n wahanol i wella ein gallu i gyflawni ac i ymdopi â'r heriau ariannol, demograffig a chymdeithasol rydym yn eu hwynebu.

Datblygir cynlluniau eglur ar draws yr holl wasanaethau yn nodi sut y byddwn yn cyflawni'r gwerthoedd hyn a sut y byddwn yn rhannu dysgu ar draws y cyngor fel rhan o'n Rhaglen Arloesedd.

Ein Hegwyddorion

Tanategir ein Cynlluniau a'n Blaenoriaethau gan dair egwyddor allweddol. Mae'r egwyddorion hyn yn hanfodol i gyflawni ein blaenoriaethau a chânt eu plethu drwy bopeth rydym yn ei wneud.

Cynladwyedd

Byddwn yn gweithio i wella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol Abertawe. Mae hyn yn golygu sicrhau y diwellir anghenion y presennol heb gyfaddawdu gallu cenedlaethau'r dyfodol i fodloni eu dyheadau. Dyma egwyddor allweddol sydd wrth wraidd ein strategaeth *Abertawe Gynaliadwy - Yn Addas i'r Dyfodol*, sy'n ymwneud â thrawsnewid gwasanaethau'r cyngor, sicrhau hyfywedd ariannol y cyngor a gwella canlyniadau i breswylwyr. Fel rhan o hyn, byddwn yn parhau i gynnwys a cheisio barn preswylwyr a defnyddwyr gwasanaeth. Mae atal ac integreiddio wrth wraidd egwyddor cynladwyedd a byddwn yn datblygu cynlluniau tymor hir er mwyn ymdrin â'n blaenoriaethau, gan weithio gydag eraill. Trwy'r ymagwedd hon, byddwn hefyd yn sicrhau ein bod yn bodloni gofynion Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol.

Ataliaeth

Byddwn yn ymyrryd yn gynharach er mwyn cefnogi pobl sydd mewn perygl, newid ymddygiad ac atal yr angen am wasanaethau arbenigol drud, gyda rhaglen gefnogi tymor hir yn aml. Bydd hyn yn helpu i gyd-nerthu teuluoedd a chymunedau, yn lleihau'r galw am wasanaethau'r cyngor, yn lleihau costau ac yn cyflawni canlyniadau gwell. Byddwn yn mabwysiadu ymagwedd cyngor gyfan at reoli'r galw am wasanaethau ac yn ymdrechu i wella ein dealltwriaeth o gyswllt cwsmeriaid a sut y gellir ail-ddylunio gwasanaethau er mwyn dileu, lleihau neu ddargyfeirio galw.

Partneriaethau

Byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid ar draws y sectorau cyhoeddus, busnes a gwirfoddol drwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a thrwy ffyrdd cydweithredol eraill er mwyn wynebu'r heriau a rennir gan Abertawe a'i chymunedau. Byddwn yn rhoi ymagwedd 'Tîm Abertawe' ar waith, gan weithio fel cyngor cyfan er mwyn sicrhau y gall pob gwasanaeth wneud ei ran wrth gyfrannu at ein blaenoriaethau ac er mwyn rhannu adnoddau ac arbenigedd. Er mwyn diwallu anghenion ein preswylwyr a mynd i'r afael â'r heriau sylweddol sy'n wynebu Abertawe, mae'n rhaid cael partneriaethau cynhyrchiol, integreiddio ein gwasanaethau'n well a rhannu adnoddau.

Disgwylir i'r holl wasanaethau ddangos sut y defnyddir yr egwyddorion hyn fel rhan o'u cynllun busnes a sut maent yn cyflwyno gwasanaethau o ddydd i ddydd.

Ein Cyflawniad

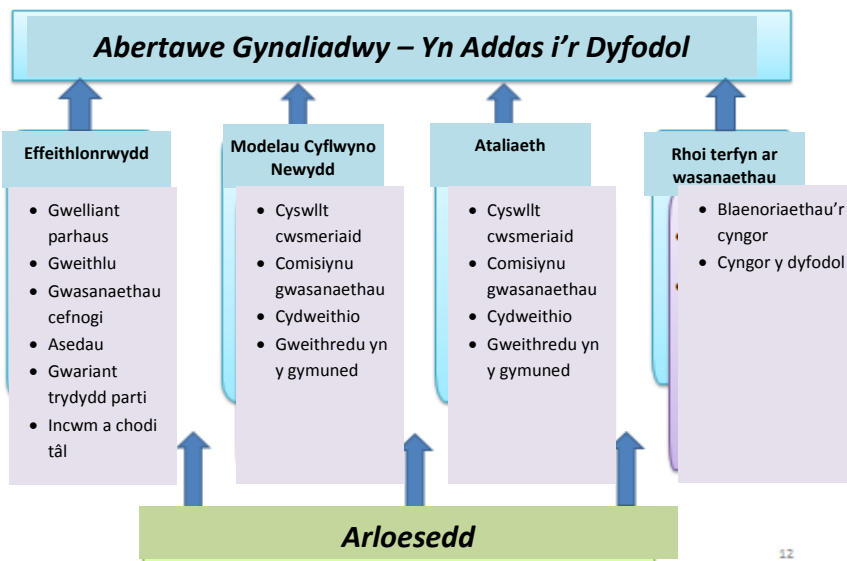
I ymdopi â'r heriau sy'n wynebu Abertawe ac i gyflawni ein blaenoriaethau, mae angen pwyslais clir ar adnoddau, cyflawni a gwella perfformiad. Mae hyn yn gofyn am raglen newid gref ac ymagwedd glir tuag at ariannu'r dyfodol, ein perthynas â chwsmeriaid a sut rydym yn rheoli ac yn cefnogi gweithwyr.

Abertawe Gynaliadwy – Yn Addas i'r Dyfodol

Nodir fframwaith strategol y cyngor ar gyfer y dyfodol yn ein strategaeth *Abertawe Gynaliadwy - Yn Addas i'r Dyfodol*. Mae'r strategaeth yn cynnwys pedair elfen allweddol:

Mae gan *Abertawe Gynaliadwy* 4 ffrwd waith ac 14 llinyn cyflwyno a fydd yn cyflawni'r newidiadau rydym yn gobeithio eu gweld i gefnogi'r blaenoriaethau a nodir yn y Cynllun Corfforaethol hwn:

Ein Cyllid

Mae cyllid llywodraeth ganolog wedi cael ei dorri dros y blynyddoedd diwethaf ac, yn seiliedig ar amcangyfrifon presennol, bydd y tuedd hwn yn parhau tan o leiaf 2020. Mae'r cyngor eisoes wedi gwneud arbedion sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf ac mae wedi lleihau uwch reolaeth draean.

Mae arwyddion blaenorol gan Lywodraeth Cymru yn nodi y dylai awdurdodau lleol barhau i gynllunio ar gyfer gostyngiad o 4.5% mewn grantiau bob blwyddyn. Bydd gostyngiadau yn dibynnu'n helaeth ar gyhoeddiadau'r Adolygiad Gwariant yn y dyfodol ynghyd â phwysau demograffaid a gwasanaeth arall, y bwlch ariannu amcangyfrifedig ar gyfer Cyngor Abertawe yw £36m ar gyfer 2016/17, gan godi i gyfanswm o tua £90m yn ystod y ddwy flynedd olynol.

Er mwyn sicrhau bod ein gwasanaethau yn gost-effeithlon, byddwn yn adolygu pob maes gwariant. Byddwn yn gweithio i sicrhau bod gwasanaethau yn cynnwys pwysau gwariant o fewn eu cyllidebau dyranedig. Byddwn yn chwilio am ffyrdd i fod yn fwy effeithlon cyn torri gwasanaethau. Byddwn yn chwilio am ffyrdd blaengar i gynyddu ein hincwm. Byddwn yn ystyried modelau newydd a blaengar ar gyfer cyflwyno gwasanaethau a sut y gellir galluogi cymunedau i helpu eu hunain. Byddwn yn sicrhau y targedir adnoddau ar ardaloedd difreintiedig ac ar wasanaethau ataliol a rheoli galw.

Ein Cwsmeriaid

Ar wahân i'r heriau hyn, mae gan breswylwyr ddisgwyliadau rhesymol y bydd gwasanaethau'n gwella. Nid yw pobl yn hoffi ymagwedd sy'n 'addas i bawb' bellach. Maent am gael gwasanaethau sy'n gallu ymateb ac addasu i'w hanghenion. Maent am gael mynediad i wasanaethau mewn ffyrdd gwahanol ac mewn ffyrdd sy'n fwy cyfleus iddynt. Byddwn yn symud cyswllt cwsmeriaid i byrth digidol hunanwasanaeth gan hyrwyddo cynhwysiad digidol. Byddwn yn cynnwys cwsmeriaid gan ddefnyddio eu syniadau a'u hadborth i wella gwasanaethau. Byddwn yn cyfuno ein gwasanaethau cwsmeriaid yn wasanaeth unigol a byddwn yn helpu cwsmeriaid i ddefnyddio'r dulliau cyswllt newydd. Ond mae'r heriau sydd o'n blaen hefyd yn gofyn am berthynas newydd rhwng preswylwyr a gwasanaethau cyhoeddus ac adlewyrchir

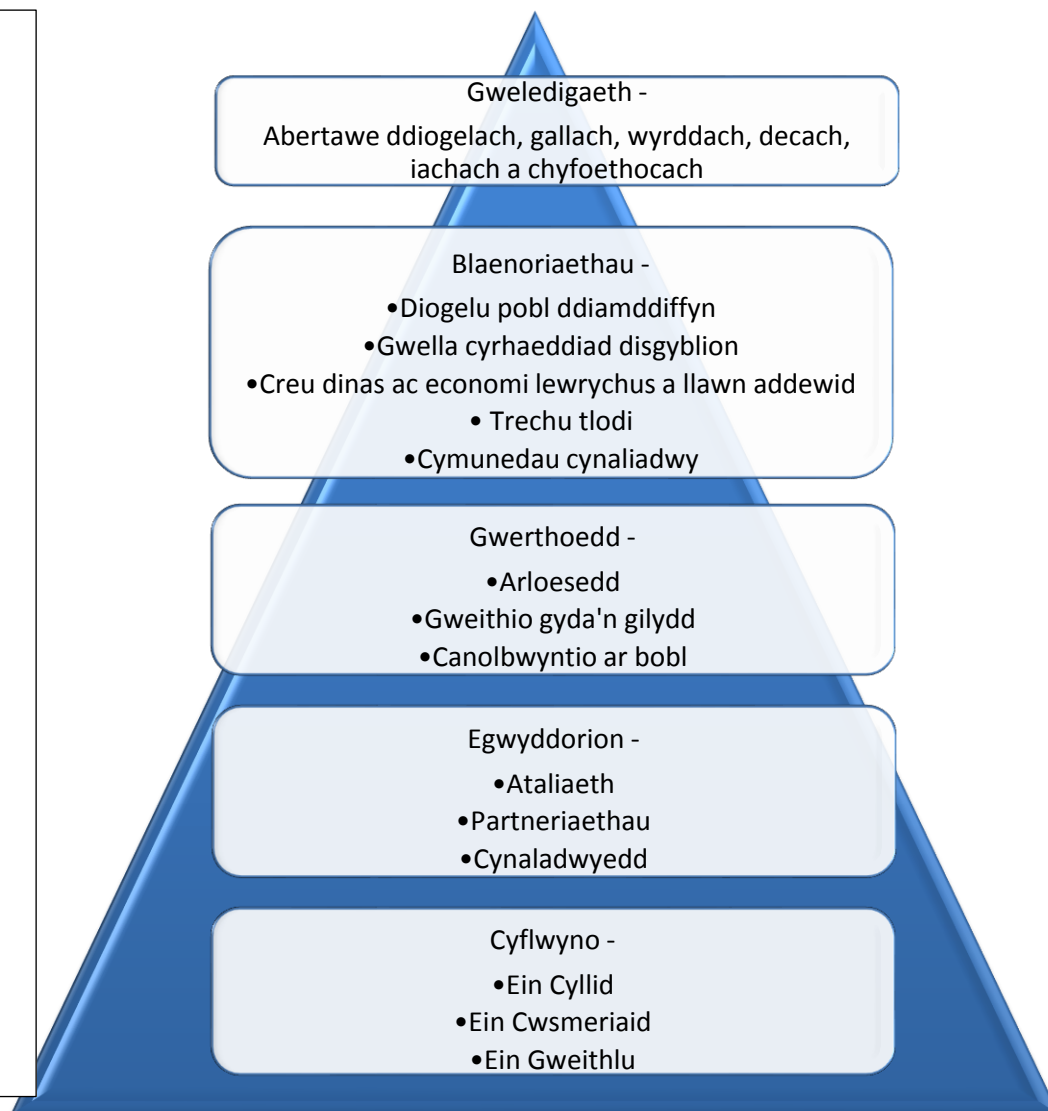
hyn ym Mlaenoriaeth 5: Adeiladu Cymunedau Cynaliadwy. Byddwn yn cefnogi preswylwyr, teuluoedd a chymunedau i fod yn fwy hunanddibynnol a chydnerthol ac i wneud mwy o bethau drostynt eu hunain.

Ein Gweithlu

Mae gweithlu a diwylliant sefydliad yn hanfodol er mwyn cyflawni ein nodau a sicrhau llwyddiant cyffredinol. Bydd rhaid i'n gweithwyr weithio'n wahanol i wynebu ein heriau. Er mwyn gwneud hyn, bydd angen eu cyfarparu â sgiliau ac ymagweddau newydd a'u hannog i gyflawni eu potensial. Byddwn yn ymgorffori ein gwerthoedd corfforaethol, grym, arloesedd a chyfrifoldeb personol i'r diwylliant sefydliadol er mwyn i ni allu gwella gwasanaethau a chanlyniadau. Rydym am i weithwyr fod yn ymwybodol o beryglon ond i beidio â rhwystro arloesedd. Rydym am gael sefydliad lle caiff meddwl blaengar ei alluogi, ei annog a'i wobrwyo. Rydym am gael sefydliad lle caiff gweithwyr eu gwerthfawrogi a'u cefnogi a lle caiff llwyddiant ei wobrwyo. Rydym am gael sefydliad â diwylliant 'dim bai' a lle gwelir camgymeriadau fel cyfle i ddysgu ac i wella.

Ein Cynllun Corfforaethol ar dudalen

ABERTAWWE GYNALIADWY – YN ADDAS I'R DYFODOL

Diogelu Pobl Ddiamddiffyn

Pam mae hyn yn flaenoriaeth?

Mae "diogelu" yn gysyniad ehangach nag amddiffyn plant ac oedolion ac mae'n ymwneud â hybu:

- Lles corfforol, emosiynol a meddyliol;
- Amddiffyn rhag niwed ac esgeulustod;
- Addysg, hyfforddiant a hamdden;
- Cyfraniad i'r gymdeithas a'r economi.

Mae Cyngor Abertawe'n ymrwymedig i sicrhau bod ei ddinasyddion yn ddiogel rhag newid ac ecsbloetiaeth, gan gynnwys bwlio, cam-drin yn y cartref, ecsbloetio plant a masnachu pobl. Rydym am i bobl allu byw mor annibynnol a diogel â phosib, a hynny yn eu cartrefi eu hunain. Rydym hefyd am i blant aros gyda'u teuluoedd neu dderbyn cefnogaeth mewn lleoliadau teuluol, lle mae'n ddiogel iddynt wneud hynny.

Mae llawer o'n gwasanaethau'n canolbwyntio ar gefnogi pobl a byddwn yn sicrhau bod trefniadau ar waith er mwyn sicrhau bod pob un o'n hysgolion, cartrefi gofal, canolfannau i deuluoedd, canolfannau hamdden, llyfrgelloedd a gwasanaethau lleol eraill yn cael eu cyflwyno'n ddiogel. Byddwn hefyd yn ymdrechu i sicrhau bod "diogelu" yn ystyriaeth allweddol wrth i ni drawsnewid gwasanaethau'r cyngor a datblygu gwasanaethau digidol a modelau newydd o ddarparu gwasanaethau.

Beth sydd angen ei wella?

Mae angen i ddiogelu pobl ddiamddiffyn fod yn fusnes i bawb ym mhob maes gwasanaeth yn y cyngor a chan bob aelod etholedig. Rydym hefyd angen gwella ymwybyddiaeth o ddiogelu yn ein cymunedau, gyda gwirfoddolwyr a chontractwyr a chyda'n sefydliadau partner trwy waith y Bwrdd Diogelu Plant Rhanbarthol; mae angen i bobl wybod sut i fynegi unrhyw bryderon sydd ganddynt. Mae diogelu yn ystyriaeth allweddol wrth drawsnewid gwasanaethau'r cyngor a modelau cyflwyno newydd.

Beth rydym am ei wneud?

Dylai pob sefydliad sy'n gweithio gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion fod yn ymrwymedig i ddiogelu ac i hybu eu lles a'u hiechyd.

Byddwn yn sicrhau bod dealltwriaeth glir ymhlith staff, gwirfoddolwyr, cynghorwyr a'r rhai hynny sy'n gweithio ar ran y cyngor ynghylch y polisi diogelu corfforaethol a chanllawiau ar gyfer diogelu plant ac oedolion.

Byddwn yn gweithio tuag at sicrhau bod contractwyr sy'n darparu gwasanaethau a gomisiynir a/neu a ddefnyddir gan y cyngor yn cydymffurfio â'r Polisi Diogelu Corfforaethol a bod y safonau, arferion, canllawiau a hyfforddiant priodol ar waith o ran diogelu.

Byddwn yn sicrhau bod gan bob gwasanaeth yn y cyngor ddealltwriaeth glir o sut mae'n cyfrannu at ddiogelu pobl a'i fod yn monitro hyn.

Byddwn yn datblygu ac yn cyflwyno pecyn hyfforddiant diogelu i gael ei ddefnyddio ar draws holl wasanaethau'r cyngor yn ogystal â hyfforddiant arbenigol ar gyfer cynghorwyr.

Byddwn yn sicrhau bod trefniadau diogelu corfforaethol y cyngor yn cael eu llywio gan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP).

Byddwn yn sicrhau bod gennym drefniadau effeithiol ar gyfer diogelu ac amddiffyn y rhai hynny sydd mewn perygl o niwed sylweddol ac ecsbloetiaeth, gan gynnwys cam-drin yn y cartref, ecsbloetio plant a masnachu pobl.

Byddwn yn cydlynu ymateb amlasiantaeth i ymdrin â cham-drin yn y cartref yn Abertawe trwy waith y BGLI a strategaeth i leihau cam-drin yn y cartref yn Abertawe.

Byddwn yn sicrhau bod dinasyddion yn gwybod lle i fynd i gael cyngor a chymorth ynghylch unrhyw bryderon diogelu sydd ganddynt.

Byddwn yn sicrhau bod diogelu yn ystyriaeth allweddol mewn perthynas â datblygu modelau gwasanaeth newydd a thrawsnewid, gan gynnwys diogelwch ar-lein.

Pa ganlyniadau rydym yn ceisio eu cyflawni?

- Ymwybyddiaeth well ymhlith gweithwyr y cyngor ac aelodau etholedig o'r Polisi Diogelu Corfforaethol a'i drefniadau.
- Mae'r holl wasanaethau'n gallu profi eu bod yn deall sut maent yn cyfrannu at ddiogelu pobl a monitro eu heffeithiolrwydd.
- Mae contractwyr sy'n darparu gwasanaethau a gaiff eu comisiynu a/neu eu defnyddio gan y cyngor yn cydymffurfio â'r Polisi Diogelu Corfforaethol ac mae gweithdrefnau ac arferion diogelu priodol ar waith.

- Mae gweithwyr y cyngor yn teimlo'n hyderus am sut i nodi, trafod a rhoi gwybod am bryderon am blant ac oedolion.
- Mae trefniadau effeithiol ar waith ar gyfer diogelu ac amddiffyn y rhai hynny sydd mewn perygl o niwed sylweddol ac ecsbloetiaeth.
- Llai o achosion o gam-drin yn y cartref ac mae dioddefwyr yn cael eu cefnogi'n dda.
- Mae diogelu'n ystyriaeth allweddol wrth ddatblygu modelau cyflwyno newydd a thrawsnewid gwasanaethau'r cyngor, gan gynnwys cyflwyno digidol.
- Mae ymagwedd ddiogelu'r cyngor yn hyrwyddo'r CCUHP a chaiff ei llywio ganddo.

Gwella Cyrhaeddiad Disgyblion

Pam mae hyn yn flaenoriaeth?

Rydym am i bob plentyn a pherson ifanc yn Abertawe gael y sgiliau a'r cymwysterau y mae eu hangen arnynt i lwyddo mewn bywyd. Ar hyn o bryd, mae gormod o blant a phobl ifanc yn colli'r ysgol yn rheolaidd ac o ganlyniad nid ydynt yn ennill y sgiliau a'r cymwysterau y mae eu hangen arnynt i fynd ymlaen i addysg bellach, cyflogaeth neu hyfforddiant.

Beth sydd angen ei wella?

Rydym angen sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc yn mynychu'r ysgol yn rheolaidd er mwyn cael cyfle gwell i wella eu sgiliau a'u cymwysterau. Mae deilliannau addysgol yn Abertawe wedi gwella'n dda dros y blynyddoedd diwethaf. Rydym yn parhau i ganolbwyntio ar wella deilliannau ar gyfer POB plentyn a pherson ifanc. Bydd codi dyheadau a gwaith effeithiol yn sicrhau na fydd tlodi ac anfantais yn atal gwelliant a chyffleoedd.

Beth rydym am ei wneud?

Bydd ysgolion â phresenoldeb isel yn cael eu herio i wella. Bydd swyddogion yr awdurdod yn gweithio gyda phob un o'r ysgolion hyn i sicrhau eu bod yn gwybod yr hyn mae'n rhaid iddynt ei wneud i wella.

Byddwn yn parhau i ganolbwyntio ar lythrennedd yn y Gymraeg a'r Saesneg gyda phob oedran fel bod disgyblion yn gallu darllen a dilyn y cwricwlwm. Bydd llwyddiant disgyblion yn cael ei fonitro ar ddiwedd pwyntiau allweddol mewn addysg statudol hyd at 16 oed.

Bydd ysgolion â pherfformiad isel yn cael eu herio i wella. Bydd mwy o bwyslais ar ysgolion yn helpu ei gilydd yn ogystal â chael eu cefnogi gan yr awdurdod.

Pa ddeilliannau rydym yn ceisio eu cyflawni?

- Cyfraddau presenoldeb gwell mewn ysgolion cynradd ac uwchradd.
- Cyfraddau rhifedd a llythrennedd gwell i ddisgyblion.
- Cyrhaeddiad addysgol gwell i ddisgyblion.

Creu Dinas ac Economi Lewyrchus a Llawn Addewid

Pam mae hyn yn flaenoriaeth?

Abertawe yw ysgogwr economaidd allweddol y Ddinas-ranbarth. Fodd bynnag, nid yw cyfleoedd a photensial y bobl a'r lle yn cael eu gwireddu'n llawn. Rydym am i'r Ddinas a'r Rhanbarth ffynnu a llwyddo er lles eu preswylwyr, eu busnesau a'u hymwelwyr.

Beth sydd angen ei wella?

- Atyniad a bywiogrwydd canol y ddinas.
- Ardaloedd gwell ar gyfer manwerthu, swyddfeydd, hamddena a llety preswyl er mwyn cefnogi twf economaidd.
- Mwy o gyfleoedd cyflogaeth o safon a chyfleoedd i ddatblygu sgiliau.
- Lleihau nifer y bobl sy'n ddi-waith ac yn anweithgar yn economaidd yn y tymor hir.
- Defnyddio trafndiaeth ac isadeiledd digidol i wella cysylltedd a hygyrchedd.
- Proffil ac enw Abertawe fel cyrchfan er mwyn magu hyder ymhlith preswylwyr, busnesau ac ymwelwyr.
- Mwy o fuddsoddiad ar hyd coridor arloesedd Ffordd Fabian a datblygiadau hamdden, twristiaeth a threftadaeth newydd i gyd-fynd â chanol y ddinas.
- Gallu i gynnal yr economi wledig.

Beth rydym am ei wneud?

Atgyfnerthu a gwella canol y ddinas fel cyrchfan rhanbarthol bywiog ar gyfer siopa, diwylliant, hamdden, dysgu a busnes.

Gweithio i adfywio canol y ddinas yn ffisegol yn unol â'n Fframwaith Strategol Diwygiedig ar gyfer Canol y Ddinas - yn benodol, datblygu a gwella eiddo a defnyddio isadeiledd i adfywio.

Sicrhau ffynonellau ariannu er mwyn cefnogi adfywio canol y ddinas a gwelliannau trafndiaeth cysylltiedig.

Parhau i baratoi canllawiau dylunio, briffiau datblygu, safleoedd marchnad a phenodi datblygwyr.

Sicrhau bod Abertawe'n cynrychioli cyfle masnachol cryf i ddatblygiadau mewnfuddsoddi brodorol newydd er mwyn cyflwyno cynlluniau adfywio blaenoriaeth y cyngor.

Creu cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant drwy ddefnyddio'r rhaglen *Y Tu Hwnt i Frics a Morter*.

Gweithio gyda phartneriaid i barhau i gyflwyno isadeiledd digidol cystadleuol i gefnogi twf economaidd, buddsoddiad a chynhyrchiant y ddinas.

Mabwysiadu'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) a chanllawiau cynllunio atodol, megis Strategaeth Coridor Arloesedd Ffordd Fabian a Chynllun Rheoli'r Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AoHNE).

Cefnogi datblygiadau sy'n gwella gallu Abertawe i gystadlu'n economaidd a gweithredu fel ysgogydd economaidd ar gyfer y Dinas-ranbarth.

Hwyluso twf ac arallgyfeirio'r economi leol a chynnydd mewn cyflogaeth gwerth uchel, sy'n gofyn am sgiliau da.

Sicrhau bod gan gymunedau ystod a dewis digonol o dai o ansawdd da mewn lleoliadau addas i ddiwallu anghenion cymunedol a chefnogi twf economaidd cynaliadwy.

Hyrwyddo a gwella economi wledig amrywiol a chynaliadwy.

Gwella, ehangu ac arallgyfeirio cyfleusterau ac isadeiledd hamdden, twristiaeth a threftadaeth priodol.

Datblygu Abertawe fel Dinas Arloesedd a datblygu gweithgareddau economaidd gwerth uwch.

Pa ganlyniadau rydym yn ceisio eu cyflawni?

- Datblygiad manwerthu a hamdden bywiog newydd yng nghanol y ddinas, gan ddechrau gydag ailddatblygiad cynhwysfawr safle Dewi Sant.
- Canolfan Gyflogaeth ar Ffordd y Brenin er mwyn ysgogi datblygiad menter.

- Ailddatblygu safle'r Ganolfan Ddinesig, gan gyfrannu at wella bywiogrwydd canol y ddinas.
- Arwynebedd llawr masnachol o ansawdd gwell a fydd yn creu mwy o swyddi mewn lleoliadau cynaliadwy.
- Creu cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant.
- Cyfleoedd byw gwell yn y ddinas drwy wneud y defnydd gorau o dir priodol a thir a ddatblygwyd o'r blaen.
- Fframwaith polisi cynllunio sy'n cefnogi creu dinas ac economi lewyrchus a llawn addewid.
- Denu buddsoddiad newydd gan gwmnïau nad ydynt yn bodoli yn Abertawe ar hyn o bryd.
- Datblygu Tai Strategol a chynigion datblygu safleoedd defnydd cymysg cyn y CDLI er mwyn lleihau diffyg yn y cyflenwad o dir ar gyfer tai.
- Estyn y tymor twristiaeth a'r cynnig i dwristiaid fel rhan o arallgyfeirio'r economi wledig.

Trechu Tlodi

Pam mae hyn yn flaenoriaeth?

Mae hyn yn flaenoriaeth i Abertawe gan fod gennym breswylwyr sy'n profi tlodi oherwydd:

- Diffyg adnoddau.
- Amgylchiadau teuluol.
- Cyfleoedd bywyd gwael.

Gall hyn arwain at:

- Ddiweithdra.
- Cyrhaeddiad addysgol gwael.
- Anghydraddoldebau iechyd.
- Teuluoedd camweithredol.
- Diffyg dyheadau/disgwyliadau isel.
- Cyflwr tai gwael.

Mae Abertawe'n ddinas a sir llawn anghydraddoldeb gyda rhai o ardaloedd tlotaf a chyfoethocaf Cymru filltiroedd yn unig oddi wrth ei gilydd.

Mae sawl maes allweddol rydym ni fel cyngor yn gweithio i fynd i'r afael â hwy, megis:

- Rhoi'r cyfle gorau mewn bywyd i blant fel eu bod yn gallu cyflawni yn eu blynyddoedd cynnar a fydd yn eu galluogi i ddysgu a ffynnu.
- Cefnogi teuluoedd i fyw bywydau iach.
- Sicrhau bod pobl ifanc yn cael dewisiadau a chyfleoedd pan fyddant yn yr ysgol a phan fyddant yn gadael yr ysgol i gael mynediad i ddysgu, hyfforddiant a chyflogaeth.
- Sicrhau bod gan deuluoedd ac unigolion safon byw dda, sy'n golygu cael cyflogaeth â chyflog da a hawlio'r budd-daliadau cywir y mae hawl ganddynt i'w derbyn.

- Sicrhau bod pobl yn byw mewn tai fforddiadwy o safon, sy'n cefnogi cymunedau cynaliadwy.

Beth sydd angen ei wella?

Mae angen gwasanaethau o safon uchel mwy hygyrch arnom i bob plentyn rhwng 0 a 7 oed.

Mae angen i ni sicrhau bod pob plentyn yn barod ar gyfer yr ysgol ac felly'n gallu chwarae, cyfathrebu, symud a datrys problemau.

Mae angen i ni sicrhau bod plant o bob oed yn gwireddu eu potensial dysgu'n llawn.

Mae angen i ni sicrhau bod pobl ifanc 16 oed a hŷn yn cael eu hannog ac yn cael eu cyfle i gael mynediad i addysg, cyflogaeth a hyfforddiant.

Mae angen i ni wneud y mwyaf o fudd-daliadau pobl a chynorthwyo pobl i ddod o hyd i gyflogaeth â thâl.

Mae Abertawe wedi dod o le pell o ran darparu tai addas, ond mae angen i ni barhau i wella ansawdd cartrefi yn gyffredinol, yn ogystal â'r stoc tai.

Mae angen i ni gefnogi'r lleihad mewn anghydraddoldebau iechyd o ran disgwyliad oes a chyflyrau iechyd cronig.

Mae angen i ni gynyddu nifer yr oedolion â chymwysterau drwy ddarparu cyfleoedd cyflogaeth.

Rydym am i bobl gymryd mwy o ran mewn gwneud penderfyniadau a rheoli gwasanaethau yn eu hardaloedd.

Beth rydym am ei wneud?

Rhoi Strategaeth Blynyddoedd Cynnar Abertawe ar waith sy'n gweithio gyda'r adran iechyd i sicrhau bod plant sy'n byw yn Abertawe'n cael eu cefnogi i ddatblygu a gwireddu eu potensial. Gwneir hyn trwy:

- Godi safonau mewn datblygiad plant o fewn pob lleoliad gofal plant.
- Defnyddio datganiad Abertawe i gynyddu ymwybyddiaeth o ddatblygiad plant.
- Rheoli Dechrau'n Deg a Mwy a'n llwybr iaith Blynyddoedd Cynnar.

Mae Abertawe'n rhoi'r Fframwaith Cynnydd a Chynnwys Ieuenctid ar waith drwy:

- Nodi pobl ifanc ddiamddiffyn yn gynnar a'u cefnogi yn y ffordd iawn.
- Gwybod ar ba gam o'i addysg, ei gyflogaeth neu ei hyfforddiant y mae pob person ifanc
- Sicrhau bod y ddarpariaeth gywir ar gael.

Bydd Abertawe'n parhau i fynd i'r afael ag effeithiau newidiadau Diwygio Lles, gan gynnwys cyflwyno Credyd Cynhwysol drwy:

- Fwyafu'r budd-daliadau y mae hawl gan bobl i'w derbyn a gwella cyflymder prosesu.

- Cefnogi pobl ag apeliadau.
- Herio cosbau.
- Cefnogi'r bobl fwyaf diamddiffyn.
- Dadansoddi a chynyddu ymwybyddiaeth o effaith diwygio lles.

Bydd Abertawe yn parhau i drechu tlodi drwy rymuso cymunedau, targedu adnoddau a newid diwylliannau drwy:

- Gynnwys a gweithredu yn y gymuned.
- Strategaeth a chynllun gweithredu Trechu Tlodi Abertawe.

Bydd Abertawe'n gwella ansawdd a chyflenwad tai drwy:

- Wella stoc tai'r cyngor fel ei bod yn bodloni Safon Ansawdd Tai Cymru.
- Darparu unedau tai fforddiadwy newydd ac ychwanegol.
- Atal digartrefedd.
- Arwain a hybu gwella cyflwr tai yn y sector preifat.

Pa ganlyniadau rydym yn ceisio eu cyflawni?

- Dechrau da mewn bywyd i blant; mae plant 2 a 3 oed mewn lleoliadau Dechrau'n Deg yn cael eu helpu i gyflawni eu datblygiad ieithyddol, emosiynol, cymdeithasol a gwybyddol disgwylidig.
- Plant nad ydynt dan anfantais oherwydd tlodi wrth gyflawni a chyrraedd safonau a lles mewn addysg.
- Mae pobl ifanc ac oedolion mewn cyflogaeth, addysg neu hyfforddiant.
- Mae gan bobl safonau byw da; maent yn derbyn y swm mwyaf o fudd-daliadau y mae hawl ganddynt i'w dderbyn yn brydlon.
- Buddsoddi i wella tai cyngor, dod â buddion economaidd a chyflogaeth ehangach a chyfrannu at adfywio ystadau.
- Atal digartrefedd er mwyn helpu i gynnal sefydlogrwydd a diogelwch i deuluoedd, diogelu ieuchyd a lles ac atal eithrio cymdeithasol.

Adeiladu Cymunedau Cynaliadwy

Pam mae hyn yn flaenoriaeth?

Mae angen i ni weithio gyda'n gilydd i adeiladu a chefnogi cymunedau cynaliadwy a ffyniannus oherwydd bydd hyn yn arwain at y canlyniadau gorau posib i bobl, yn lleihau'r galw am wasanaethau cyhoeddus ac, o ganlyniad, yn lleihau costau gwasanaethau.

Mae Cymunedau Cynaliadwy yn rhai lle mae pobl am fyw, gweithio a magu eu teuluoedd ynddynt. Dyma gymunedau lle caiff y bobl ddiarffyn gefnogaeth, lle gall pobl reoli busnesau a lle mae teuluoedd yn gweithio'n dda ac yn aros gyda'i gilydd.

Mae modelau presennol ar gyfer cyflwyno gwasanaethau yn anghynaliadwy ac nid ydynt bob amser yn darparu'r canlyniadau gorau i bobl. Mae Abertawe'n newid ac mae anghenion preswylwyr yn newid hefyd, felly mae trawsnewid gwasanaethau'n hanfodol i wynebu'r heriau hyn yn y dyfodol.

Hefyd mae angen perthynas newydd rhwng preswylwyr a gwasanaethau cyhoeddus. Mae preswylwyr, teuluoedd a chymunedau am gael dweud eu dweud a rheoli sut y diwellir eu hanghenion, eu dyheadau a'u disgwyliadau. Mae angen sicrhau bod gan gymunedau'r adnoddau, yr asedau a'r cyfleusterau cywir ar waith er mwyn eu cefnogi i gyflawni'r canlyniadau y maent am eu cyflawni.

Beth sydd angen ei wella?

Mae chwe phrif faes lle mae angen newid a gynhelir yn y tymor hir. Ar y cyfan, rydym am sicrhau bod cymunedau yn cyflawni'r canlyniadau gorau posib ar eu cyfer eu hunain.

Rydym am weithio gyda phreswylwyr, cymunedau a theuluoedd i ddatblygu eu sgiliau a'u galluogi i gael mwy o ddweud a rheolaeth dros sut y diwellir eu hanghenion, eu dyheadau a'u disgwyliadau.

Mae angen cael perthynas newydd rhwng preswylwyr a gwasanaethau cyhoeddus, sy'n cynnwys adolygu rôl y cyngor yn y dyfodol a'r hyn y byddwn ac na fyddwn yn ei wneud.

Mae angen trawsnewid gwasanaethau'r cyngor er mwyn diwallu anghenion a disgwyliadau newidiol, a wynebu heriau'r dyfodol a chyllidebau llai'r cyngor.

Mae angen i weithwyr y cyngor ddatblygu'r sgiliau y mae eu hangen i helpu i gefnogi pobl i fod yn fwy hunanddibynnol a chydnerthol ac i wneud mwy o bethau drostynt eu hunain.

Mae galw am fwy o atal ac ymyrryd yn gynnar a mwy o ffocws ar wella lles fel bod llai o angen i bobl droi at wasanaethau statudol.

Rydym am wella cydlynoldeb cymunedau lle mae pobl yn credu eu bod yn byw yn rhywle da, yn gallu cymryd rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio ar eu cymuned a lle mae pobl yn dod ymlaen yn dda gyda'i gilydd.

Bydd rhaid i gyfleusterau, technoleg, adnoddau ac asedau cymunedol chwarae eu rhan wrth helpu cymunedau i fod yn fwy cynaliadwy, cydlynol a hunangynhaliol.

Mae angen i ni wella ein partneriaethau â sefydliadau eraill fel eu bod yn addas at y diben ac yn ein galluogi i gynllunio ar gyfer y tymor hwy. Fel rhan o hyn, mae angen i ni ddiffinio ein perthynas â'r trydydd sector a sut rydym yn bwriadu gweithio a chyfathrebu â'n gilydd yn y dyfodol.

Mae angen i ni sicrhau bod ein prosesau cynllunio fod yn fwy gwybodus a chael dealltwriaeth well o anghenion lleol.

Beth rydym am ei wneud?

Rydym yn bwriadu:

Adolygu cynlluniau sy'n gysylltiedig â'r 'Gyllideb Atal' â'r nod o leihau'r galw am wasanaethau dros y tymor hwy.

Sicrhau bod gan gymunedau fynediad i ystod lawn o wasanaethau ataliol, sy'n eu galluogi i hyrwyddo eu lles, byw bywydau iach ac actif a'u hatal rhag bod angen mynediad i wasanaethau statudol lle bynnag y bo modd. Er mwyn gwneud hyn rydym yn bwriadu datblygu mwy ar Gydlynu Ardaloedd Lleol.

Hyrwyddo annibyniaeth er mwyn i bobl allu byw gartref neu yn y gymuned am fwy o amser a lleihau nifer y bobl sy'n symud i ofal preswyl. Er mwyn gwneud hyn, rydym am hyrwyddo opsiynau tai megis tai lloches a byw â chymorth.

Rhoi mwy o ddewis a rheolaeth i bobl dros eu gofal eu hunain drwy fentrau megis taliadau uniongyrchol.

Gweithio gyda'r sectorau gwirfoddol, cymunedol, cyhoeddus a phreifat yn Abertawe a'r ardal ehangach i hyrwyddo gweithredu yn y gymuned, datblygu gallu a datblygu prosiectau i gymunedau reoli gwasanaethau ac asedau.

Datblygu Strategaeth Trydydd Sector a COMPACT yn amlinellu sut rydym yn bwriadu gweithio a chyfathrebu â'r trydydd sector.

Gwella cydlynoldeb cymunedau fel bod pobl yn hoffi ble maent yn byw a'r bobl y maent yn byw gyda hwy.

Ymgymryd ag ymgyrchoedd ehangach i gynnwys y gymuned ynghylch rôl y cyngor yn y dyfodol a sut gallwn gefnogi preswylwyr, teuluoedd a chymunedau i gefnogi eu hunain.

Cynnwys cymunedau ymhellach i gynyddu cyfranogaeth cymunedau mewn gwasanaethau lleol.

Darparu gwybodaeth, cyngor ac arwyddion cymunedol i alluogi pobl i fanteisio ar adnoddau cymunedol a'u helpu i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Hyrwyddo perthnasoedd gweithio gwell gyda'n partneriaid a gloywi ein rolau fel bod ein perthnasoedd yn effeithiol ac yn ein galluogi i gynllunio'n well i ddiwallu anghenion ein preswylwyr.

Gwella cynllunio'r cyngor fel bod gennym ddealltwriaeth well o anghenion y gymuned.

Pa ganlyniadau rydym yn ceisio eu cyflawni?

- Mae mwy o bobl yn cymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol lleol sy'n bwysig iddynt.
- Mae pobl yn gwneud y defnydd gorau o adnoddau sy'n hyrwyddo lles a defnyddio ymyrryd yn gynnar i'w hatal rhag bod angen gwasanaethau statudol.
- Mae mwy o bobl yn byw gartref neu yn y gymuned yn hytrach na gofal preswyl.
- Mae gan bobl fynediad cyfiawn i wasanaethau sy'n hyrwyddo annibyniaeth ac ansawdd bywyd.
- Mae pobl yn byw mewn cymunedau cydlynol a chydnerthol gyda'r sgiliau cywir a gwelliannau technolegol i gynnal eu cymunedau.
- Ymgysylltu'n well â'r trydydd sector.

Camau Nesaf

Sut byddwn yn monitro cynnydd

- Fel rhan o'r fframwaith gwella perfformiad rheolaidd drwy Adroddiad Monitro Perfformiad Chwarterol a Blynyddol.
- Adroddiadau misol i'r Bwrdd Gweithredol ac mewn cyfarfodydd Monitro Perfformiad ac Ariannol.
- Fforwm Tlodi'r cyngor - cynllun gweithredu a fframwaith perfformiad o fewn y Strategaeth Tlodi.
- Ymgorffori atebolrwydd dros gyflawni yn yr Amcanion i Aelodau'r Cabinet a Chyfarwyddwr/Penaethiaid Gwasanaeth.

Sut byddwn yn adrodd ar gyflawniadau

- Yn chwarterol ac yn flynyddol drwy'r Cabinet.
- Adolygiad Perfformiad Blynyddol.
- Ar wefan y cyngor a chyhoeddi cyflawniadau drwy ddefnyddio astudiaethau achos.

Pryd a sut caiff y cynllun hwn ei ddiwygio

- Diweddariad blynyddol.

Gwybodaeth ddefnyddiol arall, e.e.: sut mae hyn yn cysylltu â *Chynllun Un Abertawe*

- Mae blaenoriaethau'r Cynllun Corfforaethol hwn wedi'u cysylltu'n agos â *Chynllun Un Abertawe* a chânt eu llywio gan yr asesiad o anghenion ar y cyd.
- Bydd rhaid i ni gydweithio gyda'n partneriaid ar yr holl gamau gweithredu hyn i gyflawni'r canlyniadau, gan gynnwys ein hymagwedd ar y cyd ynghylch cynnwys y gymuned.
- Byddwn yn gweithio gyda Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Abertawe i sicrhau bod hyn yn digwydd.

Atodiad - Proffil a Heriau Abertawe

Abertawe yw'r ail ddinas fwyaf yng Nghymru a'r ganolfan ranbarthol ar gyfer de-orllewin Cymru. Mae yng nghanol arfordir de Cymru ac mae'n ffinio Castell-nedd Port Talbot i'r dwyrain a Sir Gâr i'r gorllewin.

Mae'n cynnwys arwynebedd tir o 378 cilomedr sgwâr a gellir ei rhannu'n fras i bedair ardal ddaearyddol; gweundiroedd agored ucheldiroedd Lliw i'r gogledd, Penrhyn gwledig Gŵyr yn y gorllewin, gan gynnwys Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Gŵyr (AoHNE), yr ardaloedd maestrefol sy'n ymestyn o ymyl Abertawe i aneddiadau yn y gorllewin a gerllaw coridor yr M4 a'r sribed arfordirol o gwmpas Bae Abertawe.

Mae amgylchedd naturiol Abertawe o ansawdd ardderchog ac mae'n un o siroedd mwyaf bioamrywiol y DU. Mae tua 17% o ardal y sir wedi'i gwarchod gan ddynodiadau Ewropeaidd neu Genedlaethol megis Ardal Gwarchod Arbennig (AGA), safleoedd Ramsar a Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SSSI). Nodwyd bod 30% arall o ddiddordeb ecolegol lleol arwyddocaol, gan gynnwys Gwarchodfeydd Natur Lleol a gwarchodfeydd yr Ymddiriedolaeth Natur.

Demograffeg allweddol

Cyfanswm poblogaeth Dinas a Sir Abertawe ar hyn o bryd yw 240,300 (Amcangyfrifiad Canol Blwyddyn 2013), sy'n nodi cynnydd o 0.3% (700) o gymharu ag amcangyfrifiad 2012. Mae gan Abertawe bellach yr ail boblogaeth awdurdod lleol fwyaf yng Nghymru, ar ôl Caerdydd, ac mae wedi cynyddu am 11 blwyddyn yn olynol ers 2001. Mae nifer yr aelwydydd yn Abertawe wedi cynyddu bron 9,000 (+9%) rhwng 2003 a 2013, gyda'r twf mwyaf yn yr aelwydydd person sengl.

Rhagamcenir y bydd poblogaeth Abertawe'n tyfu 13.1% (31,200 o bobl) rhwng 2011 a 2036, y bedwaredd gyfradd dwf uchaf yng Nghymru. Y prif beth sy'n gyfrifol am dwf poblogaeth yn Abertawe yw mudo, gyda'r rhan fwyaf o dwf bob blwyddyn o ganlyniad i fudo mewnol/o'r DU. ¹

Mae pyramid poblogaeth Abertawe'n dangos cynnydd sylweddol yn y garfan 19-22 oed, sy'n gysylltiedig â'r mewnlif o fyfyrwyr i astudio yn y ddwy brifysgol yn Abertawe (gan gynnwys rhai o dramor). Mae nifer y bobl rhwng 20 a 24 oed wedi cynyddu 31.4% dros y 10 mlynedd ddiwethaf. Fodd bynnag, mae poblogaeth Abertawe'n heneiddio hefyd gyda chynnydd sylweddol yn nifer o bobl 65+ oed rhwng 2001 a 2012. Yn ogystal â hyn, mae gan Abertawe gyfran uwch o bobl 80+ oed na chyfartaledd Cymru a'r DU.

Er bod cyfran y bobl o grŵp ethnig nad ydynt yn wyn sy'n byw yn Abertawe yn eithaf isel, 6% o gyfanswm y boblogaeth, mae'n uwch na chyfartaledd presennol Cymru, sy'n 4.4%, ac mae wedi cynyddu 198% (9,500) rhwng 2001 a 2012. Y grwpiau ethnig nad ydynt yn wyn mwyaf yn Abertawe yw'r cymunedau Tsieineaidd (0.9%) a Bangladeshaid (0.8%).

¹Fodd bynnag, mae'r gyfradd geni wedi cynyddu rhyw faint ers 2008 hefyd.

Ar hyn o bryd mae 104,000 o aelwydydd preswyl yn Abertawe, sy'n dangos cynnydd o 9.3% (8,900) yn nifer yr aelwydydd ers 2001. Mae'r ffigur hwn ychydig yn uwch na chyfartaledd cyfradd twf aelwydydd Cymru, sef 7.5%.

Y strwythur aelwyd mwyaf cyffredin yn Abertawe yw aelwydydd 'oedolyn' unigol, wedyn aelwydydd i ddau berson (nid plant). Mae nifer a chyfran y teuluoedd rhiant sengl (1 oedolyn ac 1 neu fwy o blant) wedi cynyddu rhwng 2002 a 2012 ac ar hyn o bryd mae'n cynrychioli 11.7% o'r holl aelwydydd yn Abertawe.

Er bod Abertawe'n cynhyrchu oddeutu 40% o'r Gwerth Ychwanegol Gros (GYG) rhanbarthol ac yn darparu 40% o gyflogaeth yn yr ardal, mae cyfradd gynhyrchiant yn is na chyfartaledd y DU a Chymru. Ar hyn o bryd, yn Abertawe, mae GYG oddeutu 75% yn unig o GYG y DU. Mae ysgogwyr allweddol tanberfformiad yn gysylltiedig â nifer cyffredinol isel o fusnesau yn yr ardal leol, dim digon o bobl â chymwysterau lefel uwch a chyfradd eithaf uchel o anweithgarwch economaidd.

Mae gan Abertawe fewnlif net o oddeutu 14,500 o weithwyr o Gastell-nedd Port Talbot a Sir Gâr. Mae'n cynrychioli'r ail ganolfan fwyaf o ardaloedd swyddfa yng Nghymru ac yn gyfrifol am oddeutu 75% o swyddi cyllid ac yswiriant y rhanbarth ac oddeutu 50% o swyddi gwasanaethau gweinyddol a chefnogaeth busnes a chyhoeddus.

O'r 101,700 o bobl â swydd sy'n byw yn Abertawe, mae bron 9 allan o 10 o bobl (91,000) wedi'u cyflogi yn y sector gwasanaeth. Mae bron traean y bobl â swydd (32,000) yn gweithio yn y sector cyhoeddus. Mae hyn yn uwch na chyfartaledd Cymru, sef 26.1%, a chyfartaledd y DU.

Yn gyffredinol, mae nifer a chyfran y bobl sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith yn Abertawe dros y 10 mlynedd ddiwethaf wedi lleihau'n sylweddol, ond llai na'r gostyngiadau cyfwerth ar gyfer Cymru a'r DU. Yn Abertawe, mae mwy o bobl yn hawlio'r Lwfans Cyflogaeth a Chymorth (ESA) a'r budd-dal analluogrwydd blaenorol (IB/SDA) na chyfartaledd Cymru a'r DU.

Mae gan Abertawe gyfran uwch na'r cyfartaledd o'i hardaloedd lleol (12%) sy'n cael eu cynnwys yn y 10% uchaf o'r mwyaf difreintiedig yng Nghymru (Malc 2014). O ran y mynegai cyffredinol, mae'r Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHI) mwyaf difreintiedig yn Abertawe yn wardiau Townhill, Penderi a'r Castell.

Dros y deng mlynedd diwethaf, mae disgwyliad oes yn Abertawe wedi cynyddu tua 2 flynedd i wrywod a benywod. Fodd bynnag, mae ystadegau o Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru (2005-09) yn awgrymu bod bwlch disgwyliad oes yn Abertawe rhwng yr ardaloedd mwyaf a lleiaf difreintiedig tua 12 mlynedd i wrywod a 7 mlynedd i fenywod. Mae'r bwlch disgwyliad oes iach bron yn 23 blynedd i wrywod a 15 blynedd i fenywod.

Mae gan bron 1 o bob 4 person (23.3%) sy'n byw yn Abertawe gyflwr iechyd neu anabledd tymor hir. Mae hyn ychydig uwch na chyfartaledd Cymru, sef 24.7%, ond mae'n is na'r cyfran yn 2001, sef 24.7%. Mae 1 o bob 8 (12.7%) o bobl sy'n byw yn

Abertawe yn darparu gofal di-dâl i berthynas neu ffrind ar hyn o bryd. Mae oddeutu 43% o bobl sy'n darparu gofal di-dâl yn darparu 20 awr neu fwy o ofal bob wythnos.

Heriau

Mae heriau economaidd allweddol Abertawe yn ymwneud â lefelau cyffredinol isel o gynhyrchiant a sgiliau, lefelau uchel o anweithgarwch economaidd a lefelau isel o fenter. Heriau penodol ar gyfer Abertawe fel y nodwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Lleol yw cynyddu cyfradd twf y pen GYG Abertawe fel ei bod yn cyfateb â'r DU, cystadlu â chyfradd twf enillion cyfartaledd y DU a lleihau diweithdra fel ei fod yn agos at gyfartaledd y DU.

Mae heriau eraill yn cynnwys newidiadau demograffig - poblogaeth sy'n heneiddio a galw cynyddol am wasanaethau cyhoeddus, yn erbyn toriadau sylweddol mewn ariannu gwariant cyhoeddus. Mae galw cynyddol am wasanaethau cyhoeddus - sy'n gysylltiedig â'r dirwasgiad, diwygiadau lles a phoblogaeth sy'n heneiddio - sy'n rhoi mwy o bwysau ar wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ac ar yr un pryd mae cyllidebau gwasanaethau cyhoeddus yn wynebu toriadau digynsail. Mae pwysau perthnasol ar wasanaethau cyhoeddus yn cynnwys ymdrechion i reoli galw, gwella effeithlonrwydd, atal ac ymyrryd yn gynnar, modelau newydd a rhaglenni newid diwylliannol gyda'u gweithlu a'u cwsmeriaid.

Lle i gael mwy o wybodaeth: -

Cynllun Corfforaethol Cyflawni dros Abertawe 2016/17

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu sylwadau am gynnwys y cynllun hwn, gallwch gysylltu â'r adran Perfformiad a Chyflawni drwy e-bostio improvement@swansea.gov.uk neu drwy ffonio 01792 636000.